

Програм обуке субјеката у
граду у процесу увођења
рециклаже и поновне
употребе отпада у граду
Бору

Друштво младих истраживача Бор

Развој људског друштва огледа се у све већем подизању квалитета живота, који поред бројних позитивних последица, доводи и до различитих проблема, од којих су у области животне средине посебно важни они које се односе на пораст сваковрсног отпада и његовог утицаја на здравље, природу и уопште квалитет живота. Решавање проблема све веће количине отпада захтева, поред јасног идентификовања и дефинисања јавних политика и унапређења инфраструктуре, и посебно континуирано подизање **јавне свести грађана, како би били мотивисани и оспособљени да управљају решавањем проблема отпада, посебно кроз циркуларну економију и рециклажу.**

Локална документа

- **Програм заштите животне средине града Бора за период 2023-2032.** као кључни документ локалне јавне политике заштите животне средине, поред низа циљева који се односе на поједине области животне средине, садржи као важан циљ и унапређење јавне еколошке свести. Акционим планом Програма заштите животне средине се предвиђају мере и активности на увећању корпуса знања грађана у вези са заштитом кроз подршку еколошким програмима и активностима у свим образовним институцијама, подршку различитим едукативним програмима, реализацију програма „Еколошких дана Бора“ и др.
- **Регионални план управљања отпадом:** међу кључним циљевима Регионалног плана управљања отпадом за градове Зајечар и Бор и општине Мајданпек, Кладово, Неготин и Књажевац је и циљ развити свест становништва о значају управљања отпадом, посебно о одвојеном сакупљању и рециклажи, о кућном компостирању у индивидуалним домаћинствима, о потреби правилног поступања са отпадом, пре свега код деце и омладине.
- **Локални план управљања отпадом (ЛПУО) за територију града Бора за период 2022 – 2031. године са Акционим планом**

Садржи посебан део који се односи на развијање јавне свести о управљању отпадом који посебно предвиђа активности на информисању јавности, реализацију информативно едукативних кампања и саму едукацију. Приликом организовања значајних локалних датума треба организовати разне форме популаризације заштите животне средине. Значајну улогу у едукацији у склопу развијања јавне свести становништва имају организације цивилног друштва и удружења.

Програм обуке садржи:

- ✚ **ПРОГРАМЕ ЕДУКАЦИЈЕ ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ, ОСНОВНОШКОЛСКОГ И СРЕДЊОШКОЛСКОГ УЗРАСТА И СТУДЕНТЕ** посебно прилагођени различитим узрасним групама деце и младих у образовном систему:
- 1. **ПРОГРАМ ЕДУКАЦИЈЕ ДЕЦЕ У ПРЕДШКОЛСКИМ УСТАНОВАМА**
- 2. **ПРОГРАМ ЕДУКАЦИЈЕ ДЕЦЕ У ОСНОВНИМ ШКОЛАМА**
- 3. **ПРОГРАМ ЕДУКАЦИЈЕ УЧЕНИКА У СРЕДЊИМ ШКОЛАМА**
- 4. **ПРОГРАМ ЕДУКАЦИЈЕ СТУДЕНАТА**
- ✚ **ПРОГРАМ ОБУКЕ ЕДУКАТОРА - НАСТАВНИКА И ВАСПИТАЧА У ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИМ УСТАНОВАМА**
- ✚ **ПРОГРАМ ЕДУКАЦИЈЕ ГРАЂАНА**
- ✚ **ПРОГРАМ ОБУКЕ ПРЕДСТАВНИКА ГРАДСКЕ УПРАВЕ, ЛОКАЛНОГ КОМУНАЛНОГ ПРЕДУЗЕЋА, ЛОКАЛНИХ ПРЕДУЗЕЋА КОЈА СЕ БАВЕ РЕЦИКЛАЖОМ И ЛИЦА ИМЕНОВАНИХ ЗА УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ У СВОЈИМ ИНСТИТУЦИЈАМА**
- ✚ **ПРОГРАМ ОБУКЕ ПРЕДСТАВНИКА НЕВЛАДИНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА И МЕДИЈА**

Циљеви програма

- **1. Унапређење одрживог управљања отпадом:**
 - Смањење количине отпада који се одлаже на депоније.
 - Повећање стопе рециклаже у граду.
 - Промоција кружне економије и смањење употребе природних ресурса.
- **2. Промовисање свести о значају рециклаже:**
 - Развијање еколошке свести код грађана, привредних субјеката и институција.
 - Повећање одговорности према заштити животне средине у локалној заједници.
- **3. Јачање сарадње између субјеката:**
 - Успостављање координације између јавних, приватних и грађанских субјеката за ефикасно управљање отпадом.

Исходи програма

- **1.Повећана стопа рециклаже:**

- Већа количина отпада се разврстава и одлаже у рециклажне центре

- Смањење количине отпада на депонијама

- **2.Развијена инфраструктура и систем:**

- Постављање и коришћење одговарајућих контејнера и пунктова

- Ефикасан систем прикупљања, транспорта и обраде отпада

- Грађанима доступне информације о селекцији и одвожењу отпада

- **3.Промена навика и понашања:**

- Грађани, предузећа и институције редовно сортирају и правилно одлажу отпад

- Већа подршка иницијативама за поновну употребу

- **4.Јачање економије засноване на рециклажи:**

- Стварање нових радних места у сектору рециклаже

- Повећање коришћења рециклираних материјала

- **5.Еколошка свест:**

- Боље разумевање утицаја отпада на животну средину и значај одговорног управљања отпадом

- Стварање заједнице која активно учествује у одрживим праксама

- **6.Одрживи град:**

- Успостављање добре праксе у одрживом управљању отпадом уз константно унапређивање управљања отпадом у складу са потребама града

- Побољшање квалитета живота и очување природних ресурса

Обука едукатора- наставника и васпитача

- Развој знања о одрживом управљању отпадом и вештина за правилно поступање са отпадом
- Стицање практичних вештина за правилно сортирање и одлагање отпада
- Оспособљавање наставника да теме везане за рециклажу и смањење отпада интегришу у наставне предмете и ваннаставне активности
- Развијање способности за креирање пројеката, активности и иницијатива које ће ангажовати ученик
- Подстицање наставника и васпитача да служе као примери еколошки одговорног понашања
- Обучавање како да мотивишу децу, ученике и њихове породице да усвоје одговорне еколошке праксе
- Успостављање сарадње са локалним организацијама за управљање отпадом
- Подстицање тимског рада међу наставницима/ васпитачима и родитељима ради заједничког решавања проблема отпада
- Интеграција теме у школске програме, развојне планове, планове заштите животне средине, планове сарадње са локалном заједницом и родитељима

Програми едукације деце предшколског, основношколског и средњешколског узраста и студената

- ❖ Прилагођени узрасту
- ❖ Развијање еколошке свести кроз упознавање са значајем рециклаже за очување природних ресурса и здравља планете
- ❖ Стицање знања о отпаду, врстама отпада, процесима рециклаже и поновне употребе отпада
- ❖ Подстицање свакодневне праксе правилног одлагања отпада
- ❖ Увођење ученика у основне кораке рециклаже (сакупљање, сортирање, одлагање)
- ❖ Развијање осећаја личне одговорности за заштиту животне средине и мотивисање породице и заједнице
- ❖ Упознавање са начинима за поновну употребу материјала кроз уметничке и практичне пројекте
- ❖ Организација еколошких акција и пројеката који захтевају сарадњу међу ученицима и сарадњу са другим субјектима

Едукација грађана

- ✓ Едуковати грађане о еколошким, економским и друштвеним предностима рециклаже и поновне употребе отпада.
- ✓ Обучити их како да правилно сортирају, складиште и предају отпад за рециклажу, као и како да идентификују материјале погодне за поновну употребу.
- ✓ Мотивисати грађане да смање количину отпада који производе, увођењем одговорнијих потрошачких навика и коришћењем производа који се могу поново користити или рециклирати.
- ✓ Охрабрити их да активно учествују у локалним и националним иницијативама за рециклажу и управљање отпадом.

Програм едукације грађана: информативан, практичан и мотивишући, прилагођен њиховим потребама и могућностима и да обухвати теоријске и практичне аспекте управљања отпадом, уз конкретне савете и активности које грађани могу применити у свакодневном животу.

Реализује се кроз:

- Предавања, јавне трибине, дебате са стручњацима за екологију, представницима локалне самоуправе, комуналних служби и невладиних организација
- Едукативне интерактивне радионице за подстицање концепта „нултог отпада“:
- Едукацију кроз праксу и локалне иницијативе
- Коришћењем штампаних и дигиталних алата за едукацију, информисање и мотивисање грађана
- Јавне кампање и медијска промоција
- Учешће у јавним расправама

Програм обуке представника НВО и медија

- Медији:

- ✓ улога у информисању и едукацији грађана о важности смањења количине отпада и рециклажи, начинима правилног поступања са отпадом и користима заједнице од тога.
- ✓ Квалитетним информативним садржајем о управљању отпадом повећава се видљивост ове теме у јавности
- ✓ Мотивисање већег броја грађана да се прикључе овим активностима.
- ✓ Критички анализирати и извештавати о политикама управљања отпадом, и објективним извештавањем допринети константном праћењу и унапређивању система управљања отпадом.

- НВО:

- ✓ Организовање кампања, трибина, радионица, акција чишћења и других активности које ће грађанима приближити значај рециклаже и правилног управљања отпадом.
- ✓ Могу бити мост између грађана и локалних власти, учествујући и едукацији грађана и покрећући активизам грађана у области рециклаже и управљања отпадом, али и пружајући повратне информације локалној власти о потребама заједнице и ефикасности примењених мера.
- ✓ Развој идеја за креирање едукативних и информативних медијских садржаја који мотивишу грађане и доносиоце одлука на акцију

НВО и медији ће бити:

- едуковани и оспособљени за промоцију одговорног управљања отпадом.
- оспособљени да воде ефикасне кампање и иницијативе у заједници.
- успоставити бољу међусобну сарадњу и сарадњу са локалним властима и институцијама у реализацији Програма управљања отпадом
- имати конкретне акционе планове и релевантне садржаје о рециклажи и управљању отпадом
- мобилисати већи број грађана да активно учествују у рециклажи и смањењу отпада.
- ојачати своју улогу у извештавању и истраживању тема везаних за одрживи развој.

ЛОКАЛНА
САМОУПРАВА И ЈКП

НВО

МЕДИЈИ

ГРАЂАНИ

ОБРАЗОВНЕ
ИНСТИТУЦИЈЕ

